

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет "Проф. д-р Асен Златаров", м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

трансфери, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

На дохід бюджету впливає зменшення податкових платежів в результаті недоотримання доходу суб'єктами економічної діяльності

В Україні бюджетна система представлена сукупністю бюджетів різних рівнів. На кожному рівні управління вплив екологічного фактору на дохідну і видаткову частину бюджету може бути прямим і непрямим.

Можна виділити наступні види доходів бюджетів місцевого самоврядування, величина яких прямо або побічно залежить від екологічних порушень, що виникають на даній території:

1) податок з доходів фізичних осіб у частині відрахування до місцевих бюджетів;

2) єдиний податок з суб'єктів малого підприємництва, в частині, яка належить бюджету відповідного рівня;

3) дивіденди на акції (частки, паї) господарських товариств, які перебувають у комунальній власності;

4) податок на прибуток підприємств, розташованих на даній території;

Треба відмітити, що екологічні порушення можуть викликати позитивний вплив на дохідну частину місцевого бюджету:

1) екологічний податок;

2) платежі за спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення.

Порушення екологічного балансу на певній території чинить вплив на витратну частину бюджету різних рівнів. Цей вплив проявляється через фінансування додаткових витрат, пов'язаних із запобіганням деградації природного середовища на даній території, а також усуненням та компенсацією негативних наслідків, які при цьому виникають. Ці витрати здійснюються із державного і місцевих бюджетів, а також позабюджетних фондів цільового призначення.

Отже, захворювання населення, внаслідок забруднення атмосферного повітря впливає на формування доходів і структуру видатків бюджетів різного рівня.

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗБИТКІВ З УРАХУВАННЯМ СОЦІАЛЬНОГО ФАКТОРУ

Іванова І.О.,

Приватний вищий навчальний заклад “Європейський університет” (Україна)

Негативний вплив на природу є наслідком постійної необхідності людства задовольняти свої потреби. При здійсненні оцінки еколого-економічних збитків “важливість соціальної компоненти в цій структурі є першочерговою та потребує подальшого вивчення” [1]. Оцінку господарської діяльності

підприємств доцільно здійснювати з урахуванням економічних та екологічних показників, основними з яких повинні стати еколого-економічні та соціальні збитки, які припадають на одиницю виконаної роботи. Оцінка негативного впливу на навколишнє природне середовище базується на двох основних підходах: “1) фактичній оцінці завданого збитку, 2) визначенні попередніх витрат на запобігання можливих збитків” [2].

Метою даного дослідження є розробка методологічного підходу до оцінки еколого-економічних збитків з урахуванням соціального фактору.

Проаналізувавши наукову літературу, можна зазначити, що врахуванню соціального фактору при здійсненні оцінки еколого-економічних збитків не приділялось належної уваги, хоча еколого-економічна просвіта є важливою складовою у формуванні світогляду майбутніх поколінь, а “населення і показники його здоров’я самі є індикаторами якості навколишнього природного середовища” [3].

Рис. 1 Схема врахування соціального чинника при здійсненні вартісної оцінки збитків від забруднення навколишнього природного середовища
(Джерело: Складено автором Івановою І.О. на основі дослідження наукової економічної літератури та власних умовиводів)

На думку автора, до вартісної оцінки збитків від забруднення

навколишнього природного середовища доцільно включати соціальний фактор, а саме: здійснювати оцінку збитку здоров'ю населення від негативного впливу забрудненого навколишнього природного середовища, включаючи показник захворюваності людей – відхилення здоров'я людини від середньостатистичного значення (зокрема, вид захворювання, інтенсивність перебігу хвороби, кількість хворих, кількість смертельних випадків, показники рівня життя населення, показники негативного екологічного навантаження на людей (викидів шкідливих речовин в атмосферу від стаціонарних і пересувних джерел на душу населення, скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти на душу населення; утворення відходів на душу населення й ін.) та ін.). Врахування соціального фактора при здійсненні оцінки еколого-економічних збитків показано на рисунку 1.

Таким чином, особливістю запропонованого методологічного підходу до оцінки еколого-економічних збитків є врахуванням соціального фактору – втрат через погіршення здоров'я людей чи смертельні випадки внаслідок забруднення навколишнього природного середовища.

1. Світовий досвід екологічного страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/ekologiya/svitoviy_dosvid_ekologichnogo_strahuvannya

2. Корнійчук О.П. Комплексна оцінка збитків, заподіяних воєнними діями на Сході України / О.П.Корнійчук, Є.В.Хлобистов // Екологічний вісник. – 2015. – № 5. – С. 4–5.

3. Петенко І. В. Оцінка екологічно безпечного економічного розвитку з урахуванням соціально-економічних детермінант / І. В. Петенко, А. В. Петенко, В. О. Амоша // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – Т. 1, № 3. – С. 99–102.

ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

доцент **Калашникова С.П.**, доцент **Торопова И.В.**,
*Поволжский институт управления им. П.А. Столыпина РАНХ и ГС
при Президенте Российской Федерации*

В настоящее время имеет место мировая тенденция к обострению конкуренции между предприятиями, которые подвергаются нарастающему совокупному воздействию конкурентных факторов. Однако, как указывает практика, на многих предприятиях не проводится целенаправленная работа по анализу конкурентов, отсутствуют систематизированные представления о том, какие факторы влияют на конкурентоспособность предприятия, как ее создавать, поддерживать и грамотно реализовать.

Так как конкуренция существует там, где несколько предприятий претендуют на обладание одними и теми же ресурсами или использование одних и тех же рыночных возможностей, то конкурентоспособность предприятия можно определить как его способность к достижению собственных целей в условиях противодействия конкурентов. Отсюда следует, что мерилом конкурентоспособности предприятия является